

СИЛАБУС КУРСУ
«ОВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ»
(німецька)

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014. 022 Середня освіта (Німецька мова і література)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Німецька мова і література)

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, III семестр

Компонент освітньої програми: обов'язкова

Дні занять:

Консультації:

Мова викладання: німецька

Оволодіння іноземною мовою

Керівник курсу

кандидат педагогічних наук, доцент Обіход Інна Василівна

Контактна інформація cem-inna@tnpu.edu.ua / innaobihod@gmail.com

Опис дисципліни «Оволодіння іноземною мовою»

Ефективне навчання іноземних мов у загальноосвітній школі потребує відповідної професійно-методичної компетенції вчителя. У системі підготовки педагогічних кадрів в контексті розуміння моделей мовленнєвої діяльності та психофізіологічної мовленнєвої організації людини, ця проблематика сфокусована в навчальній дисципліні «Оволодіння іноземною мовою», яка розкриває загальні теоретичні моделі породження і сприйняття мовлення, когнітивних процесів, дослідження феномена мовної особистості.

Навчальна дисципліна розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу оволодіння іноземною мовою як засобу спілкування, які включають, крім знань лінгвістики та психології, також знання із суміжних наук психолого-педагогічного, філологічного й культурологічного циклів (фонетика, граматики, лексикологія, стилістика, генеративна лінгвістика, когнітивна лінгвістика, прагмалінгвістика, соціолінгвістика, психологія, культурологія, теорія комунікації, нейролінгвістика), і на цій основі формується уявлення студентів про зміст і структуру педагогічної діяльності викладача. Студенти опановують в межах навчальної дисципліни такі фахові терміни як «перша мова / рідна мова»,

«друга мова», «іноземна мова», «біхевіоризм», «когнітивізм», «конективізм», «конструктивізм», «інтеракціонізм», «ментальний словниковий запас», «імпліцитне навчання», «експліцитне навчання» тощо. В межах навчальної дисципліни студенти вчать досліджувати комунікативну поведінку мовної особистості, аналізувати психолінгвістичні теорії породження та сприйняття мовлення, особливості поведінки в міжкультурній комунікації, на базі одержаних теоретичних знань студенти розвивають навички творчого методичного та психолінгвістичного мислення, яке допоможе їм у вирішенні різноманітних методичних задач, що виникають у навчальному процесі з німецької мови.

Розроблена програма базується на класичних і найновіших зарубіжних джерелах із курсів «Психолінгвістика», «Методика навчання іноземних мов», у тому числі на навчальних матеріалах щодо підвищення кваліфікації вчителів і викладачів німецької мови в рамках проекту від Гете-інституту «Вчимося навчати німецької» («DLL: Deutsch Lehren Lernen»: DLL 2 „Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch?“)

Навчальний контент

№з/п	Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1. Faktoren, die das Lernen bestimmen. Lerntheorien.		
1.	Thema 1. Allgemeine Faktoren, die das Fremdsprachenlernen beeinflussen.	Die Studenten sollen: allgemeine Faktoren kennen, die das Fremdsprachenlernen in ihrem Kontext beeinflussen\$ einschätzen können, wodurch ihr Fremdsprachenlernen geprägt ist.
2.	Thema 2. Erforschung des Lernens. Allgemeine Lerntheorien: Behaviorismus, Kognitivismus, Konnektionismus, Konstruktivismus, Interaktionismus.	Die Studenten sollen: allgemeine Lerntheorien kennenlernen, die jeweils bestimmte Aspekte des Lernens beschreiben; Rückschlüsse von den allgemeinen Lerntheorien auf das Sprachenlernen ziehen können; wissen, welche Konsequenzen man aus den Lerntheorien für Unterricht ableiten kann.
3.	Thema 3.	Die Studenten können verschiedene Spracherwerbskontexte voneinander

	Spracherwerbshypothesen. Einflüsse der Erstsprache auf das Fremdsprachenlernen.	unterscheiden; die Konsequenzen für die Unterrichtsgestaltung verstehen sowie beschreiben; analysieren, warum es im Spracherwerbsprozess zu Fehlern kommt; feststellen, inwiefern sich das Lernen einer ersten Fremdsprache vom Lernen aller weiteren Fremdsprachen unterscheidet.
4.	Thema 4. Worin unterscheiden sich die Lernenden? Der Faktor Alter beim Sprachenlernen. Emotion und Kognition. Motivationsstrategien.	Die Studenten können verschiedene Faktoren nennen, in denen sich Lernende beim Sprachenlernen voneinander unterscheiden; beschreiben, welche Rolle Angst, Interesse, Motivation und Begabung im Lernprozess spielen; die Verschiedenartigkeit der Lernenden bei der Unterrichtsplanung berücksichtigen.
5.	Thema 5. Lernstile und Lerntypen. Vorlieben beim Lernen. Kulturelle Prägungen.	Die Studenten können Aktivitäten beschreiben, die das Interesse der Lernenden an der deutschen Kultur in besonderer Weise wecken könnten; die Möglichkeiten zur Motivierung der Lernenden analysieren; Lerntypen definieren, die unterschiedliche Sinnes- oder Wahrnehmungskanäle bei der Aufnahme und Verarbeitung von Wissen bevorzugen; zusammenfassen, dass man Informationen besser verstehen und lernen kann, wenn man sie über verschiedene Wahrnehmungskanäle verarbeitet, also mehrkanalig lernt.
Змістовий модуль 2. Präsentation.		

Формування програмних компетентностей

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і сучасні проблеми у галузі освіти та методики навчання іноземних мов і культур, що передбачає проведення досліджень, інтеграцію знань і здійснення інноваційної педагогічної діяльності та характеризується комплексністю і невизначеністю педагогічних умов та вимог організації освітнього процесу.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузях психолінгвістики та методики навчання іноземних мов і культур, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та приймати конструктивні рішення на основі сформованих загальнолюдських цінностей.</p> <p>ЗК 2. Здатність до осмислення предметної галузі (психолінгвістика, методика навчання іноземних мов і культур) та розуміння специфіки професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність системно застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології в професійній і науковій діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність до застосування інтегрованих знань та здобутих компетентностей в широкому діапазоні можливих місць працевлаштування та повсякденному житті, до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 5. Здатність до проведення досліджень, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, моделювати проекти автономно чи в команді, мотивувати людей та досягати спільної мети.</p> <p>ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, толерантного ставлення до різних точок зору в умовах полікультурного, варіативного середовища, співпраці в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 7. Здатність до письмової та усної комунікації іноземною мовою у всіх різновидах соціальних та культурних контекстів та професійної діяльності, збагачення власного мовлення.</p> <p>ЗК 8. Здатність планувати та управляти часом, діагностувати власні стани та почуття для забезпечення ефективної та</p>

	<p>безпечної професійної діяльності, виробляти власну стратегію і тактику професійної поведінки та особистісного зростання, генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу і підприємливість, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися, бути сучасно навченим, усвідомлювати і оволодівати можливістю навчання впродовж життя.</p> <p>ЗК 10. Здатність проявляти соціальну активність, діяти відповідально і свідомо, дотримуватись морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності.</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>ФК 2. Здатність критично осмислювати сучасну термінологію, наукові поняття, концепції, методи, технології і засоби навчання іноземних мов і культур, розкривати загальні тенденції, закономірності розвитку методики навчання іноземних мов і культур та психолінгвістики як науки.</p> <p>ФК 4. Здатність вирішувати комплексні проблеми у галузі професійної діяльності на підґрунті концептуальних і методологічних знань з лінгвістики, літературознавства, методики навчання іноземних мов і культур, психології і педагогіки вищої школи, методики викладання дисциплін у вищій школі з дотриманням принципів науковості та інтеграції.</p> <p>ФК 5. Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних методик і освітніх технологій для формування ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти.</p> <p>ФК 7. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі освіти.</p> <p>ФК 8. Здатність виявляти розуміння предмета, структури і ролі лінгвістики та психолінгвістики у формуванні сучасної наукової картини світу; чітке уявлення про походження мови, принципи і механізми її функціонування й розвитку; усвідомлення ролі мови в житті соціуму; уміння розвивати в учнів та студентів необхідні мовні та мовленнєві компетентності.</p> <p>ФК 10. Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення, можливості голосу вчителя як засобу педагогічного впливу, усвідомлювати роль експресивних, емоційних, логічних</p>

	<p>засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.</p> <p>ФК 11. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраних галузях фахових методик та філологічних досліджень, усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у цих галузях, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.</p> <p>ФК 12. Здатність застосовувати методологію провадження освітньої діяльності: особистісно зорієнтованого, діяльнісного, компетентнісного, системного, цілісного та праксеологічного підходів.</p> <p>ФК 14. Здатність до виконання функцій сучасного вчителя / викладача (модератора, коуча, ментора, тьютора, консультанта, фасилітатора), конкурентоздатної адаптації до змінних умов освітнього менеджменту та вимог суспільства в контексті пріоритетності загальнолюдських цінностей.</p> <p>ФК 15. Здатність використовувати можливості мережевих програмних систем та Інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.</p> <p>ФК 16. Здатність творчо добирати та застосовувати методи і засоби навчання, спрямовані на розвиток здібностей учнів / студентів з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань для забезпечення мотивуючого, розвивального та інклюзивного освітнього простору.</p> <p>ФК 17. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної професійної діяльності, оцінки педагогічного досвіду, рефлексії та самоорганізації професійної діяльності з метою особистісного зростання; критичний аналіз соціально, особистісно та професійно значущих проблем з подальшим шляхом їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p>
--	--

7 – Програмні результати навчання

Знання

ПРН 1. Знання та тлумачення сучасної термінології, наукових понять, законів, концепцій, учень і теорій, методів дослідження мови, літератури та перекладу. Розуміння та тлумачення загальних тенденцій, закономірностей розвитку гуманітарних наук, їх ролі у формуванні наукової картини світу.

ПРН 2. Знання теорії та методики навчання іноземних мов і культур, інноваційних та інформаційно-комунікаційних та комп'ютерних технологій навчання. Розуміння та тлумачення загальних тенденцій, закономірностей розвитку психології та педагогіки вищої школи.

ПРН 3. Знання та розуміння стратегії сталого розвитку та сутності взаємозв'язків між мовою та людиною як соціальною істотою.

ПРН 4. Знання методології наукового пізнання як концептуальної основи професійної діяльності викладача гуманітарних наук, розуміння динаміки розвитку сучасних наукових теорій, що оновлюють методологію дослідження мови, літератури, перекладу та навчання іноземних мов і культур.

ПРН 5. Знання загальних закономірностей, механізмів становлення й розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та форм людської особистості, факторів регуляції поведінки особистості, основ соціальної психології груп і колективу.

Уміння (когнітивні, практичні)

ПРН 7. Уміння абстрактно та критично мислити, приймати конструктивні рішення на основі наявних загальнолюдських цінностей, логічних аргументів та перевірених фактів, гармонійного поєднання знань з гуманітарних наук, методики їх навчання та культури педагогічного спілкування.

ПРН 8. Уміння інтегрувати методи емпіричного та теоретичного рівнів пізнання в освітньому процесі, застосовувати спостереження, зіставлення й протиставлення фактів і явищ, нового з відомим, структурування, систематизацію та категоризацію інформації, використовувати індукцію, дедукцію, абстрагування, конкретизацію, аналіз, синтез на рівні, необхідному для вирішення науково-дослідних завдань та проблем професійної діяльності викладача німецької і другої іноземної мов та зарубіжної літератури.

ПРН 9. Уміння аналізувати з наукової точки зору фундаментальні гносеологічні, соціальні, культурні, філологічні, педагогічні та психологічні явища і процеси, використовувати методологію цих сфер знання у різних видах професійної діяльності.

ПРН 10. Уміння конструювати моделі явищ та процесів лінгвістичних та освітніх систем, планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукові теоретичні і прикладні дослідження у конкретній філологічній галузі та галузі фахових методик, обґрунтовувати їх результати та прогнозувати наслідки відповідних дій.

ПРН 11. Здатність працювати з текстовою, графічною та числовою інформацією за допомогою комп'ютера; використовувати можливості мережових програмних систем для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; вміння користуватися електронними словниками, здійснювати пошук якісних методичних матеріалів у мережі Інтернет.

ПРН 12. Уміння якісно виконувати функції сучасного вчителя (модератора, коуча, ментора, тьютора, консультанта, фасилітатора), консультувати суб'єктів педагогічного впливу (учнів, батьків, громаду) щодо освітніх проблем, стратегії сталого розвитку людства та популяризації вивчення іноземних мов і культур.

ПРН 13. Уміння застосовувати здобуті компетентності в широкому діапазоні можливих місць працевлаштування та повсякденному житті.

Комунікація

ПРН 14. Уміння співпрацювати в полікультурному середовищі для забезпечення ефективної взаємодії у сфері науки і освіти, створювати умови для міжкультурної комунікації, володіти технологіями усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами у всіх різновидах соціальних і культурних контекстів та професійній діяльності, здатність до міжособистісної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, толерантного ставлення до різних точок зору в умовах полікультурного, варіативного середовища та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

Автономія та відповідальність

ПРН 16. Уміння демонструвати соціальну активність, власну авторитетність, відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності, вдосконалювати протягом життя здобуті під час навчання предметні компетентності, дотримуватись етики академічної і професійної доброчесності.

ПРН 17. Уміння актуалізувати власний потенціал, проектувати та реалізувати власні освітні траєкторії особистісного зростання з високим рівнем автономності, оцінювати результати своєї праці.

ПРН 18. Уміння адаптуватись та діяти в новій ситуації, діагностувати власні стани та почуття для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності.

Літературні джерела

1. Бориско Н. Ф. Психолінгвістичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності і система вправ / Н. Ф. Бориско // Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 175–190.
2. Куранова С. І. Основи психолінгвістики : навч. посіб. / С. І. Куранова. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 208 с.

3. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : [підручник] / [Л. С. Панова, І. Б. Андрійко, С. В. Тезікова, та ін.]. – К., ВЦ «Академія», 2010. – 328 с.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
5. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : курс лекцій : [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2011. – 344 с.
6. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: [підручник] / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 1999. – 320 с.
7. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посіб.] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – 285 с.
8. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: [навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів] / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С. Ю. – Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. – 398 с.
9. DLL 2: Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? / [Ballweg S., Drumm S., Hufeisen B. u.a.]; München : Goethe-Institut, Klett-Langenscheidt, 2013. – 198 S.
10. Bayerlein O. Campus Deutsch. Deutsch als Fremdsprache. Präsentieren und diskutieren / O. Bayerlein. – München : Hueber Verlag, 2018. – 87 S.
11. DLL 4: Aufgaben, Übungen, Interaktion / [Funk H., Kuhn Ch., Skiba D. u.a.]; unter mitarbeit von Julia Ricart Brede. – München : Klett-Langenscheidt, 2014. – 184 S.
12. Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen / [übersetzt von Jürgen Quetz in Zusammenarbeit mit Raimund Schieß und Ulrike Sköries]. – Berlin, München, Wien, Zürich, New York : Langenscheidt, 2001. – 244 S.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та тестування заборонені (в тому числі з використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується так:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5). Усне опитування, тести, практичні завдання	70
ІНДЗ: Презентація	10
Залік (теми 1-5) – тести, завдання	20

Примітка: Здобувачі освіти можуть отримати додаткові бали за участь у неформальній освіті.